TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2005. gada 2. jūnijā *

Lieta C-136/03

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Verwaltungsgerichtshof* (Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2003. gada 18. martā un kas Tiesā reģistrēts 2003. gada 26. martā, tiesvedībās

Georg Dörr

pret

Sicherheitsdirektion für das Bundesland Kärnten

un

Ibrahim Ünal

pret

Sicherheitsdirektion für das Bundesland Vorarlberg.

* Tiesvedības valoda — vācu.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ross [*A. Rosas*] (referents), tiesneši E. Borgs-Bartets [*A. Borg Barthet*], S. fon Bārs [*S. von Bahr*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*] un U. Lehmuss [*U. Lõhmus*],

ģenerāladvokāts M. Pojarešs Maduru [*M. Poiares Maduro*],
sekretāre M. Muhika Arsamendi [*M. Múgica Arzamendi*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2004. gada 8. septembrī,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— G. Dora [*G. Dörr*] un I. Ūnala [*I. Ünal*] vārdā — V. Vē [*W. Weh*], *Rechtsanwalt*, un M. Alge [*M. Alge*],

— Austrijas valdības vārdā — H. Dosi [*H. Dossi*] un M. Burgštālers [*M. Burgstaller*], pārstāvji,

— Vācijas valdības vārdā — A. Tīmane [*A. Tiemann*], pārstāve,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — M. Kondu-Dirande [*M. Condou-Durande*], kā arī D. Martins [*D. Martin*] un H. Krepels [*H. Kreppel*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2004. gada 21. oktobrī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 8. un 9. pantu Padomes 1964. gada 25. februāra Direktīvā 64/221/EEK par īpašu pasākumu saskaņošanu attiecībā uz ārvalstnieku pārvietošanos un dzīvesvietu [uzturēšanos], kas ir attaisnojami ar sabiedrisko kārtību, valsts drošību un veselības aizsardzību (OV 1964, 56, 850. lpp.), kā arī 6. un 7. pantu Asociācijas padomes 1980. gada 19. septembra Lēmumā Nr. 1/80 par asociācijas izveidi (turpmāk tekstā — "Lēmums Nr. 1/80"). Asociācijas padome tika nodibināta ar nolīgumu, ar kuru izveido asociāciju starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Turciju un kuru 1963. gada 12. septembrī Ankarā parakstīja Turcijas Republika, no vienas puses, un EEK dalībvalstis un Kopiena, no otras puses, un kas Kopienas vārdā noslēgts, apstiprināts un ratificēts ar Padomes 1963. gada 23. decembra Lēmumu 64/732/EEK (OV 1964, 217, 3685. lpp; turpmāk tekstā — "Asociācijas līgums").

2 Šis prejudiciālais lūgums tika iesniegts saistībā ar divām tiesvedībām, vienu — starp Vācijas pilsoni Doru un *Sicherheitsdirektion für das Bundesland Kärnten* [Karintijas federālās zemes drošības direkcija] un otru — starp Ūnalu un *Sicherheitsdirektion für das Bundesland Vorarlberg* [Forarlbergas federālās zemes drošības direkcija], jo minētās valsts iestādes nolēma neatļaut abiem prasītājiem turpmāk uzturēties Austrijas teritorijā sakarā ar to izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem šajā dalībvalstī.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

Direktīva 64/221

3 Direktīva 64/221 atbilstoši tās 1. panta 1. punktam attiecas uz jebkuru dalībvalsts pilsoni, kas uzturas vai iebrauc citā Kopienas dalībvalstī, lai veiktu darbības kā darba ņēmējs vai pašnodarbināta persona, vai kā pakalpojumu saņēmējs.

4 Minētā direktīva atbilstoši tās 2. panta 1. punktam attiecas uz pasākumiem saistībā ar uzturēšanās atļaujas izsniegšanu vai pagarināšanu, vai izraidīšanu no dalībvalstu teritorijas, ko tās veic, pamatojoties uz sabiedrisko kārtību, valsts drošību vai veselības aizsardzību.

5 Minētās direktīvas 8. pants ir izteikts šādi:

"Attiecīgajai personai ir tie paši tiesiskās aizsardzības līdzekļi attiecībā uz jebkuru lēmumu, kas attiecas uz iebraukšanu, uzturēšanās atļaujas izsniegšanas vai pagarināšanas atteikumu, vai izraidīšanas pieprasījumu [lēmumu par izraidīšanu], kas ir pieejami attiecīgās valsts pilsoņiem attiecībā uz pārvaldes iestāžu aktiem."

6 Atbilstoši Direktīvas 64/221 9. panta 1. punktam:

"Ja nav tiesību iesniegt apelāciju [celt prasību] tiesā vai ja apelāciju var iesniegt [prasību var celt] tikai attiecībā uz lēmuma tiesisko spēkā esamību [tiesiskumu], vai ja apelācija [prasība] nevar būt suspensīva, lēmumu atteikt uzturēšanās atļaujas pagarināšanu vai pieprasīt uzturēšanās atļaujas turētāja izraidīšanu no teritorijas nepieņem pārvaldes iestāde, izņemot steidzamus gadījumus, līdz brīdim, kad tiek saņemts uzņēmējas [uzņemošās] valsts kompetentās iestādes atzinums, līdz kuram attiecīgā persona bauda tādas aizsardzības un palīdzības vai pārstāvēšanas tiesības, kādas paredz šīs valsts likumi.

Šī iestāde nav tā pati iestāde, kas ir pilnvarota pieņemt lēmumu par uzturēšanās atļaujas pagarināšanas atteikumu vai izraidīšanas pieprasījumu [lēmumu par izraidīšanu]."

Eiropas Ekonomikas kopienas un Turcijas Republikas Asociācijas līgums

7 Saskaņā ar Asociācijas līguma 2. panta 1. punktu tā mērķis ir veicināt ilgstošu un līdzsvarotu tirdzniecības un ekonomisko attiecību stiprināšanu starp Līgumslēdzējām pusēm. Atbilstoši minētā līguma 12. pantam šāds mērķis ir sasniedzams, tostarp pakāpeniski nodrošinot brīvu darbaspēka pārvietošanos. Atbilstoši preambulas ceturtajam apsvērumam un Līguma 28. pantam šī līguma mērķis ir panākt Turcijas iedzīvotāju dzīves līmeņa uzlabošanos un vēlāk atvieglot Turcijas Republikas pievienošanos Kopienai.

8 Papildprotokola, kas parakstīts 1970. gada 23. novembrī Briselē un kas Kopienas vārdā noslēgts un apstiprināts ar Padomes 1972. gada 19. decembra Regulu (EEK) Nr. 2760/72 (OV L 293, 1. lpp; turpmāk tekstā — "papildprotokols"), 1. pantā ir paredzēti nosacījumi, noteikumi, un grafiki, saskaņā ar ko īstenojams pārejas periods, kas paredzēts Asociācijas līguma 4. pantā. Saskaņā ar tā 62. pantu minētais protokols ir šī līguma neatņemama sastāvdaļa.

9 Papildprotokols ietver II sadaļu ar nosaukumu "Personu un pakalpojumu kustība", kuras I nodaļa ir veltīta darba ņēmējiem.

10 Papildprotokola 36. pantā, kas ietverts I nodaļā, ir paredzēts:

"Darba ņēmēju brīvu pārvietošanos starp Kopienas dalībvalstīm un Turciju nodrošina pakāpeniski saskaņā ar Asociācijas līguma 12. pantā izklāstītajiem principiem laika posmā starp divpadsmitā un divdesmit otrā gada beigām pēc minētā līguma stāšanās spēkā.

Asociācijas padome lemj par šajā nolūkā vajadzīgajiem noteikumiem."

11 Lēmuma Nr. 1/80 mērķis saskaņā ar tā preambulas trešo apsvērumu ir uzlabot sistēmu sociālajā jomā, kas piemērojama darba ņēmējiem un to ģimenes locekļiem.

12 Lēmuma Nr. 1/80 6., 7. un 14. pants ir ietverti tā II nodaļas ar nosaukumu "Sociālo tiesību normas" I iedaļā, kas attiecas uz "Jautājumiem saistībā ar darba ņēmēju nodarbinātību un brīvu pārvietošanos".

13 6. panta 1. punkta redakcija ir šāda:

"Ievērojot 7. panta noteikumus par ģimenes locekļu brīvu pieeju darba tirgum, Turcijas darba ņēmējam, kas ir iesaistīts dalībvalsts legālajā darba tirgū:

— pēc viena likumīgi nostrādāta gada ir tiesības šajā dalībvalstī pagarināt darba atļauju pie tā paša darba devēja, ja ir brīva darba vieta;

— pēc trīs likumīgi nostrādātiem gadiem un ievērojot prioritāti, kas piešķirama Kopienas darba ņēmējiem, ir tiesības šajā dalībvalstī pieņemt darba piedāvājumu līdzīgam darbam pie cita darba devēja pēc paša izvēles, ja šis piedāvājums izteikts normālos apstākļos un reģistrēts šīs dalībvalsts nodarbinātības dienestos;

— pēc četriem likumīgi nostrādātiem gadiem šajā dalībvalstī ir brīva pieeja jebkuram atalgotam darbam pēc paša izvēles".

14 7. pants attiecas uz Turcijas darba ņēmēja ģimenes locekļu, kuri ir saņēmuši atļauju viņam pievienoties, brīvu pieeju darba tirgum.

15 14. panta 1. punktā ir noteikts:

"Šīs sadaļas noteikumi ir piemērojami, ievērojot ierobežojumus, kas pamatoti ar sabiedriskās kārtības, valsts drošības un veselības aizsardzības apsvērumiem."

Valsts tiesiskais regulējums

16 Federālā likuma par ārvalstnieku ieceļošanu, uzturēšanos un apmešanos uz dzīvi (*Fremdengesetz*, turpmāk tekstā — "Likums par ārvalstniekiem") 10. panta 2. punkta 3. daļā, redakcijā, kas bija spēkā pamata prāvas faktu rašanās laikā, ir paredzēts, ka uzturēšanās atļauja tostarp ir atsakāma, ja ārvalstnieka uzturēšanās var apdraudēt sabiedrisko mieru, kārtību un drošību.

17 Atbilstoši minētā likuma 34. panta 1. punkta 2. daļai ārvalstnieki, kas federālajā teritorijā uzturas saskaņā ar uzturēšanās atļauju vai tur dzīvo jaunas uzturēšanās atļaujas izsniegšanas procedūras laikā, var tikt izraidīti, ja pastāv iemesls atteikt uzturēšanās atļaujas pagarināšanu.

18 Likuma par ārvalstniekiem 36. panta 1. punkta 1. un 2. daļā ir noteikts, ka ārvalstnieka uzturēšanos var aizliegt, ja noteikti apstākļi ļauj uzskatīt, ka tā uzturēšanās apdraud sabiedrisko drošību un kārtību vai ir pretrunā ar citām sabiedrības interesēm, kas minētas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8. panta 2. punktā, kas parakstīta 1950. gada 4. novembrī Romā. Atbilstoši šā panta 2. punkta 1. daļai par īpašiem apstākļiem 36. panta 1. punkta izpratnē ir uzskatāmi gadījumi, kad valsts tiesa ar spēkā stājušos tiesas spriedumu ir notiesājusi ārvalsts pilsoni ar brīvības atņemšanu uz trīs mēnešiem, ar brīvības atņemšanas sodu, kas daļēji piemērojams nosacīti, ar nosacīti piemērojamu brīvības atņemšanas sodu uz vairāk nekā sešiem mēnešiem vai atkārtoti ir notiesājusi šo personu par noziedzīgiem nodarījumiem saistībā ar tiem pašiem nodarījumiem.

19 Likuma par ārvalstniekiem 48. panta 1. punktā ir paredzēts, ka uzturēšanās aizliegums attiecībā uz Eiropas Ekonomiskās zonas vai privileģētas trešās valsts pilsoni var tikt pieņemts tikai tad, ja attiecīgās personas uzvedība apdraud sabiedrisko kārtību vai drošību. 48. panta 3. punktā noteikts, ka gadījumā, kad lēmums par izraidīšanu vai uzturēšanās aizliegums attiecas uz šādu personu, lēmuma izpilde automātiski atliekama uz vienu mēnesi, ja vien sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumi neprasa, lai šī persona tiktu izraidīta nekavējoties.

20 Atbilstoši minētā likuma 88. pantam lēmumu par uzturēšanās aizliegumu pieņem apgabala pārvaldes iestādes (*Bezirksverwaltungsbehörde*), ja vien nav noteikts citādi.

21 Administratīvā procesa kodeksa (*Allgemeine Verwaltungsverfahrensgesetz*) 66. pantā, redakcijā, kas bija spēkā pamata prāvas faktu rašanās laikā, ir noteikts:

"1) Iestādei, kura izskata pārsūdzēto lēmumu, ir jāpilnvaro zemākstāvošā iestāde veikt papildu pārbaudi vai jāveic tā pašai.

2) Gadījumā, ja iestādes, kura izskata pārsūdzēto lēmumu, rīcībā esošie fakti ir tik nepietiekami, ka šķiet nenovēršami noturēt sēdi vai rīkot atkārtotu sēdi, tā var atcelt apstrīdēto lēmumu un nosūtīt lietu atkārtotai izskatīšanai zemākstāvošajai iestādei jauna lēmuma pieņemšanai.

3) Tomēr iestāde, kura izskata pārsūdzēto lēmumu, var arī pati noturēt sēdi un tieši uzklausīt liecības, ja tādējādi tiek ietaupīts laiks un izdevumi.

4) Citos gadījumos nekā 2. punktā paredzētie, tiktāl, ciktāl sūdzība nav noraidāma kā nepieņemama vai nokavēta, iestāde, kura izskata pārsūdzēto lēmumu, vienmēr var pati izskatīt lietu. Tā ir tiesīga aizstāt zemākstāvošās iestādes nolēmumu un motivāciju ar savējo un līdz ar to jebkādā veidā grozīt apstrīdēto lēmumu."

22 Atbilstoši Federālā Konstitucionālā likuma (*Bundes-Verfassungsgesetz*) 144. pantam Konstitūcijā paredzēto tiesību ievērošanu uzrauga *Verfassungsgerichtshof* [Konstitucionālā tiesa].

23 Konstitucionālās tiesas likuma (*Verfassungsgerichtshofgesetz*) 85. pantā, redakcijā, kas bija spēkā pamata prāvas faktu rašanās laikā, ir paredzēts:

"1) Prasības celšana neaptur lēmuma izpildi.

2) Pēc prasītāja lūguma *Verfassungsgerichtshof* ir jāaptur lēmuma izpilde tiktāl, ciktāl to pieļauj vispārējas sabiedriskās intereses un ciktāl pēc visu attiecīgo interešu izvērtēšanas, gadījumā, ja trešā persona īstenotu vai realizētu ar lēmumu piešķirtās tiesības, prasītājam tiktu radīts nesamērīgs kaitējums. Gadījumā, ja lēmumam par prasības apturošo iedarbību piemērojamie nosacījumi ir būtiski mainījušies, pēc prasītāja, iestādes (83. panta 1. punkts) vai pārējo lietas dalībnieku lūguma ir jāpieņem jauns lēmums.

3) Par lēmumiem, kas pieņemti saskaņā ar 2. punktu, ir jāinformē prasītājs, iestāde [..] un pārējie lietas dalībnieki. Gadījumā, kad tiek atzīts, ka prasība aptur lēmuma izpildi, iestādei ir jāaptur apstrīdētā administratīvā akta izpilde un jāveic šim nolūkam vajadzīgie pasākumi; persona, kurai ir labvēlīgs apstrīdētais lēmums, nevar realizēt savas tiesības.

4) Ja *Verfassungsgerichtshof* nenotur tiesas sēdi, lēmumi 2. punkta izpratnē ir jāpieņem pēc *Verfassungsgerichtshof* priekšsēdētāja palīga lūguma."

24 Atbilstoši minētā likuma 87. panta 1. punktam *Verfassungsgerichtshof* ir jāizlemj, vai ir pārkāptas Konstitūcijā paredzētās tiesības vai prasītāja tiesības sakarā ar to, ka ir piemērots prettiesisks noteikums, Konstitūcijai neatbilstošs likums vai prettiesisks līgums, un vajadzības gadījumā jāatceļ apstrīdētais administratīvais akts.

25 Likuma par *Verwaltungsgerichtshof* [Augstākā administratīvā tiesa] (*Verwaltungsgerichtshofgesetz*) [Likums par Augstāko administratīvo tiesu] 30. pantā, redakcijā, kas bija spēkā pamata prāvas faktu rašanās laikā, ir noteikts:

"1) Prasības celšana saskaņā ar likumu neaptur lēmuma izpildi [..].

2) Tomēr pēc prasītāja lūguma *Verwaltungsgerichtshof* ir jāaptur lēmuma izpilde tiktāl, ciktāl to pieļauj vispārējas sabiedriskās intereses un ciktāl pēc visu attiecīgo interešu izvērtēšanas, gadījumā, ja trešā persona īstenotu vai realizētu ar lēmumu piešķirtās tiesības, prasītājam tiktu radīts nesamērīgs kaitējums. [..]

3) Par lēmumiem, kas pieņemti saskaņā ar 2. punktu, ir jāinformē visi lietas dalībnieki. Gadījumā, kad tiek atzīts, ka prasība aptur lēmuma izpildi, iestādei ir jāaptur apstrīdētā administratīvā akta izpilde un jāveic šim nolūkam vajadzīgie pasākumi; persona, kurai ir labvēlīgs apstrīdētais lēmums, nevar realizēt savas tiesības."

26 Minētā likuma 41. panta 1. punktā ir paredzēts, ka *Verwaltungsgerichtshof* ir jāpārbauda apstrīdētais lēmums, pamatojoties uz lietā esošajiem faktiem, kurus atzinusi pārvaldes iestāde.

27 Minētā likuma 42. panta 1. punktā ir paredzēts, ka *Verwaltungsgerichtshof* jāizskata visas lietas, pieņemot nolēmumu. Ar šo nolēmumu principā ir vai nu jānoraida prasība kā nepamatota, vai jāatceļ apstrīdētais lēmums.

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

28 Dors ir Vācijas pilsonis, kurš ir precējies. Kopš 1992. gada Dors dzīvo Austrijā, 1995. gadā viņam pievienojās viņa ģimene; Austrijā Dors veic profesionālu darbību. Cita starpā par krāpšanu lielos apmēros viņam tika piespriesta brīvības atņemšana uz astoņpadsmit mēnešiem, no kuriem divpadsmit mēneši — nosacīti.

29 Ar 1998. gada 1. oktobra *Bezirkshauptmannschaft Klagenfurt* (Klāgenfurtes Pirmās instances pārvaldes iestāde) lēmumu saskaņā ar Likuma par ārvalstniekiem 48. panta 1. un 3. punktu, kā arī 36. panta 1. punkta 1. daļu attiecībā uz Doru tika noteikts uzturēšanās aizliegums uz desmit gadiem.

30 Tā kā Dora prasība *Sicherheitsdirektion für das Bundesland Kärnten* ar 1998. gada 4. decembra lēmumu tika noraidīta, Dors atbilstoši Administratīvā procesa kodeksa 66. panta 4. punktam iesniedza apelācijas sūdzību *Bundesland Kärnten Verwaltungsgerichtshof* [Karintijas federālās zemes Augstākajai administratīvajai tiesai].

31 Ūnals ir Turcijas pilsonis. Viņš jau vairākus gadus likumīgi uzturas Austrijā un ir tur nodarbināts. Viņš ir trīsreiz tiesāts, divreiz par kautiņiem un vienreiz par Likuma par autovadītāju apliecībām (*Führerscheingesetz*) pārkāpšanu.

32 Ar 2001. gada 23. marta lēmumu *Bezirkshauptmannschaft Dornbirn* (Dornbirnas Pirmās instances pārvaldes iestāde) lika izraidīt Ūnalu saskaņā ar Likuma par ārvalstniekiem 34. panta 1. punkta 2. daļu un 10. panta 2. punkta 3. daļu.

33 Tā kā Ūnala prasība *Sicherheitsdirektion für das Bundesland Vorarlberg* ar 2001. gada 3. oktobra lēmumu tika noraidīta, arī viņš atbilstoši Administratīvā procesa kodeksa 66. panta 4. punktam iesniedza apelācijas sūdzību *Verwaltungsgerichtshof*.

34 Šī tiesa apvienoja abas tiesvedības, lai izskatītu tās kopīgi un pieņemtu tajās kopīgu spriedumu. Tā jautā, pirmkārt, vai Austrijas tiesību sistēmā paredzētā tiesiskā aizsardzība ir saderīga ar Direktīvas 64/221 prasībām un, otrkārt, vai šīs prasības ir piemērojamas Turcijas darba ņēmējiem, uz kuriem attiecas Lēmums Nr. 1/80.

35 Šajos apstākļos *Verwaltungsgerichtshof* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

"1) Vai Direktīvas 64/221 [..] 8. un 9. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka pārvaldes iestādes — neatkarīgi no tā, vai iestādē pastāv iekšējas pārsūdzības iespējas — nevar pieņemt lēmumu par izraidīšanu no teritorijas, nesaņemot kompetentas iestādes atzinumu atbilstoši Direktīvas 9. panta 1. punktam (kas Austrijas tiesību sistēmā nav paredzēts) — izņemot steidzamus gadījumus — ja tās pieņemtos

lēmumus var pārsūdzēt tikai tiesās, kas izskata ar publiskajām tiesībām saistītus jautājumus, ievērojot šādus ierobežojumus: šī pārsūdzēšana neaptur lēmuma izpildi, tiesas nevar lemt par pieņemto pasākumu pamatotību un var tikai atcelt apstrīdēto lēmumu; turklāt tikai viena tiesa (*Verwaltungsgerichtshof* — Augstākā administratīvā tiesa) var pārbaudīt pamatotību saistībā ar faktiem, un cita tiesa (*Verfassungsgerichtshof* — Konstitucionālā tiesa) var pārbaudīt Konstitūcijā paredzēto tiesību pārkāpumu?

2) Vai Direktīvas [64/221] [..] 8. un 9. pantā paredzētās procesuālās garantijas [..] ir piemērojamas Turcijas pilsoņiem, uz kuriem attiecas Lēmuma Nr. 1/80 [..] 6. vai 7. pants?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

36 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 64/221 8. un 9. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru, pirmkārt, lēmumu par izraidīšanu no šīs dalībvalsts teritorijas, kas pieņemts attiecībā uz citas dalībvalsts pilsoni, var prasības pret šo lēmumu izskatīšanas laikā izvērtēt tikai attiecībā uz tā tiesiskumu un, otrkārt, prasības celšana neaptur lēmuma izpildi.

37 Šis jautājums attiecas uz Dora situāciju. Tāpat tas attiecas arī uz Ūnala situāciju, ja uz otro jautājumu tiek sniegta apstiprinoša atbilde.

38 Austrijas un Vācijas valdības uzskata, ka Austrijas tiesību sistēmā paredzētā tiesiskā aizsardzība atbilst Direktīvas 64/221 prasībām. Pēc to domām, kompetentajām tiesām ir jāpārbauda ne tikai apstrīdētā akta tiesiskums, bet arī pārvaldes iestāžu veiktās pierādījumu izvērtēšanas pamatotība. Tādējādi noteiktā apjomā tāpat tiek veikta pārbaude attiecībā uz faktiem. Turklāt pēc prasītāja lūguma prasības celšana var apturēt lēmuma izpildi. Šādos apstākļos kompetentas iestādes Direktīvas 64/221 9. panta 1. punkta izpratnē iesaistīšanās nebūtu nepieciešama.

39 Prasītājiem pamata tiesvedībā ir pretējs viedoklis. Prasītāji uzskata, ka kompetentajām tiesām nav tiesību izlemt lietu pēc būtības, tām ir tikai tiesības izskatīt lietu kasācijas kārtībā. Tās nevar izvērtēt faktus, tām ir saistošs pārvaldes iestāžu veiktais faktu izvērtējums. Tām ir aizliegts ņemt vērā jaunus faktus. Tiesas lēmums var attiekties tikai uz to faktisko un tiesisko situāciju, kāda pastāvēja apstrīdētā akta pieņemšanas laikā. Šādos apstākļos attiecīgajai personai Direktīvas 64/221 9. panta 1. punktā paredzētajā iestādē ir jāatsaucas uz steidzamības apsvērumiem.

40 Pēc Komisijas domām, nevar izslēgt, ka Austrijā spēkā esošās administratīvā procesa tiesības pilnībā neatbilst Direktīvas 64/221 8. un 9. panta noteikumiem, jo nav izveidota kompetentā iestāde 9. panta izpratnē.

41 Šajā sakarā vispirms jāatgādina — no Direktīvas 64/221 8. panta izriet, ka visām tajā paredzētajām personām ir tādi paši tiesiskās aizsardzības līdzekļi attiecībā uz jebkuru lēmumu, kas tostarp attiecas uz uzturēšanās atļaujas pagarināšanas atteikumu vai lēmumu par izraidīšanu, kādi ir pieejami attiecīgās valsts pilsoņiem attiecībā uz pārvaldes iestāžu aktiem (skat. 1980. gada 5. marta spriedumu lietā 98/79 *Pecastaing*, *Recueil*, 691. lpp., 9. un 10. punkts, kā arī 1990. gada 18. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-297/88 un C-197/89 *Dzodzi*, *Recueil*, I-3763. lpp., 57. un 58. punkts).

42 Direktīvas 64/221 9. panta 1. punkta mērķis ir nodrošināt minimālās procesuālās garantijas tiem dalībvalstu pilsoņiem, attiecībā uz kuriem ir pieņemts lēmums par uzturēšanās atļaujas pagarināšanas atteikumu vai lēmums par izraidīšanu. Šis noteikums, kas ir piemērojams trīs gadījumos, proti — ja nav tiesību celt prasību tiesā vai ja prasību var celt tikai attiecībā uz lēmuma tiesiskumu, vai ja prasība nevar būt suspensīva — paredz kompetentas iestādes, kas ir cita iestāde nekā tā, kas ir pilnvarota pieņemt lēmumu, iesaistīšanos. Izņemot steidzamus gadījumus, pārvaldes iestāde var pieņemt lēmumu tikai pēc citas kompetentas iestādes sniegtā atzinuma saņemšanas. Attiecīgajai personai ir jābūt tiesībām aizstāvēties kompetentajā iestādē un tādām aizsardzības un palīdzības vai pārstāvēšanas tiesībām, kādas paredz šīs valsts likumi (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Dzodzi*, 62. punkts, kā arī 2004. gada 29. aprīļa spriedumu apvienotajās lietās C-482/01 un C-493/01 *Orfanopoulos* un *Oliveri*, *Recueil*, I-5257. lpp., 105. punkts).

43 Turpmāk ir jāizskata jautājums par to, vai tāds valsts tiesiskais regulējums, kāds ir spēkā Austrijā, citu dalībvalstu pilsoņiem, uz kuriem attiecas lēmumi par to uzturēšanās izbeigšanu, var nodrošināt Direktīvā 64/221 paredzētās minimālās procesuālās garantijas, un it īpaši, vai tādos apstākļos, kādi ir pamata tiesvedībā starp Doru un *Sicherheitsdirektion für das Bundesland Kärnten*, pastāv vismaz viens no Direktīvas 9. panta 1. punktā paredzētajiem gadījumiem.

44 Pirmkārt, attiecībā uz tiesas kontroli ir vispārzināms, ka lēmumus par citu dalībvalstu pilsoņu uzturēšanās izbeigšanu Austrijā var pārsūdzēt, no vienas puses, *Verwaltungsgerichtshof* un, no otras puses, gadījumā, kad tiek pārkāptas Konstitūcijā garantētās tiesības — *Verfassungsgerichtshof*.

45 Otrkārt, attiecībā uz šīs pārbaudes apjomu iesniedzējtiesas lēmums pamatojas uz pieņēmumu, ka minētās tiesas nevar lemt par apstrīdēto administratīvo aktu pamatotību. Austrijas un Vācijas valdības tomēr pilnībā nepiekrīt šajā lēmumā sniegtajam valsts atbilstošo tiesību normu aprakstam.

46 Šajā sakarā pietiek atgādināt, ka Tiesai lūguma par prejudiciālā nolēmuma sniegšanu ietvaros nepiekrīt lemt par valsts noteikumu interpretāciju, ne arī izlemt, vai iesniedzējtiesas veiktā šo noteikumu interpretācija ir pareiza (šajā sakarā skat. 2000. gada 3. oktobra spriedumu lietā C-58/98 *Corsten*, *Recueil*, I-7919. lpp., 24. punkts). Tiesai saskaņā ar kompetences sadalījumu starp Kopienu tiesām un valsts tiesām ir jāņem vērā faktiskais un tiesiskais konteksts, kādā ir pieņemti iesniedzējtiesas uzdotie prejudiciālie jautājumi (skat. 2001. gada 25. oktobra spriedumu lietā C-475/99 *Ambulanz Glöckner*, *Recueil*, I-8089. lpp., 10. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Orfanopoulos* un *Oliveri*, 42. punkts).

47 Tādējādi, pārbaudot jautājumu par tiesas kontroles apjomu tādā tiesiskajā kontekstā kādā to norādījusi iesniedzējtiesa, ir jāsecina, ka valsts tiesību akti citu dalībvalstu pilsoņiem, attiecībā uz kuriem ir pieņemts lēmums par to uzturēšanās Austrijas teritorijā izbeigšanu, nenodrošina, ka paredzētā pasākuma pamatotība tiks vispusīgi pārbaudīta, un tādējādi tie neatbilst pietiekami efektīvas aizsardzības prasībām (šajā sakarā skat. 1986. gada 15. maija spriedumu lietā 222/84 *Johnston*, *Recueil*, 1651. lpp., 17. punkts; 1987. gada 15. oktobra spriedumu lietā 222/86 *Heylens* u.c.,

Recueil, 4097. lpp., 14. un 15. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Orfanopoulos* un *Oliveri*, 110. punkts).

48 Treškārt, attiecībā uz pārsūdzēšanas kompetentās iestādēs sekām jautājuma formulējums ļauj noprast, ka pārsūdzība neaptur lēmuma izpildi. Tomēr no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka šādai pārsūdzībai pēc prasītāja lūguma un ar noteiktiem nosacījumiem var būt šādas sekas. Austrijas valdība apgalvo, ka minētās tiesas faktiski var apturēt lēmuma par izraidīšanu izpildi.

49 Šajā sakarā jāatgādina, ka atbilstoši pastāvīgai judikatūrai dalībvalstīm ir jāpieņem noteikumi, lai visiem citas dalībvalsts pilsoņiem, attiecībā uz kuriem ir pieņemts lēmums par izraidīšanu, nodrošinātu iespēju realizēt Direktīvā 64/221 paredzētās pārsūdzības tiesības. Šī garantija tomēr būtu iluzora, ja dalībvalstis, tūlītēji izpildot šādu lēmumu, varētu liegt attiecīgajai personai iespēju gūt labumu no tā, ka tās prasībā izvirzītie prasības pamati tiek apmierināti (šajā sakarā skat. 1976. gada 8. aprīļa spriedumu lietā 48/75 *Royer*, *Recueil*, 497. lpp., 55. un 56. punkts).

50 Nav apstrīdams, ka tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums, kas neparedz, ka prasības par lēmumiem, ar kuriem citu dalībvalstu pilsoņiem aizliedz turpmāk uzturēties, celšana aptur lēmuma izpildi, neatbilst Direktīvas 64/221 prasībām vismaz tiktāl, ciktāl nav izveidota kompetenta iestāde Direktīvas 9. panta 1. punkta izpratnē.

51 Lai varētu uzskatīt, ka prasībai, kuru ir tiesīgas iesniegt Direktīvā 64/221 minētās personas, ir apturoša iedarbība, tai jānotiek automātiski. Ar to vien, ka kompetentā tiesa pēc attiecīgās personas lūguma un noteiktos apstākļos var lemt par lēmuma, ar kuru aizliedz turpmāk uzturēties, izpildes apturēšanu, nav pietiekami. Austrijas valdības apgalvojums, ka Austrijas tiesas faktiski var apturēt lēmuma par izraidīšanu izpildi, nevar apstrīdēt šo secinājumu.

52 Tiesiskās drošības prasība paredz — no valsts tiesiskā regulējuma izrietošajai tiesiskajai situācijai jābūt pietiekami precīzai un skaidrai, lai attiecīgās personas varētu pārzināt savu tiesību un pienākumu apjomu. Attiecībā uz valsts tiesu praksi, ko apraksta Austrijas valdība, ir jāuzsver, ka šādu praksi, ko atbilstoši tās raksturam ir iespējams grozīt un kurai nav atbilstošas atpazīstamības, nevar uzskatīt par tādu, kas atbilst no Direktīvas 64/221 izrietošajām prasībām.

53 Jāsecina, ka tādos apstākļos, kādi bija pamatā prāvai starp Doru un *Sicherheitsdirektion für das Bundesland Kärnten*, runa ir par Direktīvas 64/221 9. panta 1. punktā paredzēto otro un trešo gadījumu. Tāds valsts tiesiskais regulējums kā Austrijā spēkā esošais tādējādi atbilst šīs direktīvas prasībām tikai tad, ja ir izpildīts nosacījums attiecībā uz neatkarīgas iestādes Direktīvas 9. panta 1. punkta izpratnē iesaistīšanos pirms pārvaldes iestāžu galīgā lēmuma pieņemšanas.

54 Visbeidzot, ir jāpārbauda, vai Austrijas tiesību sistēmā ir izveidota kompetenta iestāde Direktīvas 64/221 9. panta 1. punkta izpratnē.

55 Jāatgādina, ka minētās iestādes iesaistīšanai ir jānodrošina vispusīga visu faktu un apstākļu pārbaude, ieskaitot paredzētā pasākuma pamatotību, pirms tiek pieņemts galīgais lēmums (1980. gada 22. maija spriedums lietā 131/79 *Santillo*, *Recueil*, 1585. lpp., 12. punkts, ka arī 1982. gada 18. maija spriedums apvienotajās lietās 115/81 un 116/81 *Adoui* un *Cornuaille*, *Recueil*, 1665. lpp., 15. punkts). Tāpat Tiesa ir norādījusi, ka, izņemot steidzamus gadījumus, pārvaldes iestāde lēmumu var pieņemt tikai pēc tam, kad ir saņemts kompetentās iestādes atzinums (iepriekš minētie spriedumi lietā *Pecastaing*, 17. punkts; lietā *Dzodzi*, 62. punkts, kā arī lietā *Orfanopoulos* un *Oliveri*, 106. punkts).

56 Iesniedzējtiesas lēmums, ar kuru izteikts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, ir pamatots ar pieņēmumu, ka kompetentā iestāde nav izveidota. Jāpiebilst, ka lietas materiāli, ko Tiesai iesniegusi iesniedzējtiesa, neļauj konstatēt ne to, ka šāda iestāde bijusi iesaistīta, ne to, ka apstākļos, kādi bija pamatā prāvai starp Doru un *Sicherheitsdirektion für das Bundesland Kärnten*, pastāvēja steidzamības situācija.

57 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 64/221 9. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru lēmuma par izraidīšanu no šīs dalībvalsts, kas pieņemts attiecībā uz citas dalībvalsts pilsoni, pārsūdzēšana tiesā neaptur lēmuma izpildi un, izskatot prasību pret šo lēmumu, lēmumu par izraidīšanu var izvērtēt tikai attiecībā uz tā tiesiskumu, jo nav izveidota kompetenta iestāde minētā noteikuma izpratnē.

Par otro jautājumu

58 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai Direktīvas 64/221 8. un 9. pantā paredzētās procesuālās garantijas ir attiecināmas uz Turcijas pilsoņiem, uz kuriem attiecas Lēmuma Nr. 1/80 6. vai 7. pants.

59 Austrijas un Vācijas valdības uzskata, ka uz šo jautājumu ir jāatbild noliedzoši. Lai gan ir tiesa, ka Direktīvas 64/221 8. un 9. pants precizē EEK 48. panta 3. punktā (vēlāk — EKL 48. panta 3. punkts, savukārt jaunajā redakcijā — EKL 39. panta 3. punkts) paredzētā izņēmuma saistībā ar sabiedrisko kārtību piemērošanas kārtību, šie noteikumi tieši no tā neizriet. Lai 8. un 9. pantu varētu piemērot Turcijas darba ņēmējiem, būtu nepieciešams papildu tiesību akts. Turklāt Austrijas un Vācijas valdības uzskata, ka Tiesas 2000. gada 10. februāra spriedumā lietā C-340/97 *Nazli* u.c. (*Recueil*, I-957. lpp.) minētā argumentācija galvenokārt attiecas uz Lēmuma Nr. 1/80 14. panta 1. punktā paredzēto sabiedriskās kārtības jēdziena interpretāciju, nevis uz procesuālajiem aspektiem saistībā ar Direktīvu 64/221. Šādos apstākļos Direktīvas 64/221 8. un 9. panta piemērošana pēc analoģijas Turcijas darba ņēmējiem un to ģimenes locekļiem nekādā gadījumā nav neatbilstoša.

60 Prasītāji pamata prāvā, tāpat kā Komisija ir pretējās domās. Pēc to domām, Tiesa ir tieši apstiprinājusi, ka, cik vien tas iespējams, EKL 48. pantā iedibinātie principi ir jāattiecina arī uz Turcijas darba ņēmējiem, uz kuriem attiecas Lēmumā Nr. 1/80 paredzētās tiesības. Tādējādi minimālā tiesiskā aizsardzība, kas izriet no Direktīvā 64/221 paredzētajām procesuālajām garantijām, ir jāattiecina arī uz situācijām saistībā ar Lēmumu Nr. 1/80.

61 Jāatgādina, ka atbilstoši Asociācijas līguma 12. pantam, "lai pakāpeniski nodrošinātu darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, Līgumslēdzējas puses vienojas rīkoties saskaņā ar Kopienas dibināšanas līguma 48. un 49. pantu [jaunajā redakcijā — EKL 39. un 40. pants], un 50. pantu [jaunajā redakcijā — EKL 41. pants]". Papildprotokols tā 36. pantā nosaka darba ņēmēju brīvas pārvietošanās starp Kopienas dalībvalstīm un Turcijas Republiku pakāpeniskas īstenošanas termiņus un paredz, ka "Asociācijas padome lems par šajā nolūkā vajadzīgajiem noteikumiem". Lēmuma Nr. 1/80 mērķis atbilstoši tā preambulas trešajam apsvērumam ir uzlabot sistēmu sociālajā jomā, kas piemērojama darba ņēmējiem un to ģimenes locekļiem.

62 No šo noteikumu redakcijas Tiesa ir secinājusi, ka 48. pantā (jaunajā redakcijā — EKL 39. pants) ietvertie principi tiktāl, ciktāl iespējams, ir jāattiecina uz Turcijas darba ņēmējiem, kam ir Lēmumā Nr. 1/80 paredzētās tiesības (šajā sakarā skat. 2004. gada 30. septembra spriedumu lietā C-275/02 *Ayaz*, Krājums, I-8765. lpp., 44. punkts, un 2004. gada 11. novembra spriedumu lietā C-467/02 *Cetinkaya*, Krājums, I-10895. lpp., 42. punkts).

63 Attiecībā uz sabiedriskās kārtības izņēmuma apjoma atbilstoši Lēmuma Nr. 1/80 14. panta 1. punktam noteikšanu Tiesa tāpat ir atzinusi, ka tas ir interpretējams tāpat, kā šis jēdziens tiek interpretēts jautājumos par tādu darba ņēmēju pārvietošanās brīvību, kas ir Kopienas dalībvalsts pilsoņi (iepriekš minētais spriedums lietā *Nazli*, 56. punkts). Šādas interpretācijas nepieciešamību nostiprina tas, ka šī norma formulēta gandrīz identiski Līguma 48. panta 3. punktam (jaunajā redakcijā — EKL 39. panta 3. punkts) (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Nazli*, 56. punkts, un lietā *Cetinkaya*, 43. punkts).

64 Pamatojoties uz šiem apstākļiem, Tiesa iepriekš minētā sprieduma lietā *Cetinkaya* 46. un 47. punktā ir atzinusi, ka Lēmuma Nr. 1/80 14. panta 1. punkts

kompetentajām valsts iestādēm nosaka zināmus ierobežojumus, kuri līdzinās ierobežojumiem, kas attiecas uz izraidīšanas pasākumu veikšanu attiecībā uz citas dalībvalsts pilsoni, un ka Direktīvas 64/221 3. pantā ietvertie principi ir attiecināmi uz Turcijas darba ņēmējiem, kuriem ir Lēmumā Nr. 1/80 paredzētās tiesības. Tādējādi valsts tiesām, pārbaudot šāda Turcijas darba ņēmēja izraidīšanas tiesiskumu, ir jāņem vērā šie principi.

65 No šiem apsvērumiem izriet, ka Direktīvas 64/221 8. un 9. pantā ietvertie principi ir jāuzskata par tādiem, ko var attiecināt uz Turcijas darba ņēmējiem, kam ir Lēmumā Nr. 1/80 paredzētās tiesības.

66 Šādu interpretāciju pamato mērķis pakāpeniski īstenot Turcijas darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, kas paredzēta Asociācijas līguma 12. pantā. Lēmumā Nr. 1/80 iekļautās sociālo tiesību normas ir papildu posms šīs brīvības īstenošanai (skat. it īpaši 1998. gada 26. novembra spriedumu lietā C-1/97 *Birden, Recueil*, I-7747. lpp., 52. punkts, un 2002. gada 19. novembra spriedumu lietā C-188/00 *Kurz, Recueil*, I-10691. lpp., 40. punkts). It īpaši Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punktā ir paredzētas Turcijas viesstrādnieku, kas atbilst nosacījumiem, tiesības nodarbinātības jomā (skat. 2003. gada 21. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-317/01 un C-369/01 *Abatay* u.c., *Recueil*, I-12301. lpp., 78. punkts). Kā izriet no pastāvīgās judikatūras, šis pēdējais minētais noteikums, kuram ir tieša iedarbība, rada individuālas tiesības nodarbinātības jomā un atbilstošas uzturēšanās tiesības (skat. 1990. gada 20. septembra spriedumu lietā C-192/89 *Sevince, Recueil*, I-3461. lpp., 29. un 31. punkts; 1992. gada 16. decembra spriedumu lietā C-237/91 *Kus, Recueil*, I-6781. lpp., 33. punkts; 1997. gada 23. janvāra spriedumu lietā C-171/95 *Tetik, Recueil*, I-329. lpp., 26., 30. un 31. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Kurz*, 26. un 27. punkts).

67 Lai šīs individuālās tiesības būtu efektīvas, Turcijas darba ņēmējiem ir jāvar atsaukties uz tām valsts tiesās. Lai nodrošinātu šīs tiesiskās aizsardzības efektivitāti, šiem darba ņēmējiem ir jāpiešķir tādas pašas procesuālās garantijas kā tās, ko Kopienu tiesības piešķir dalībvalstu pilsoņiem, un tādējādi jāatļauj šiem darba ņēmējiem atsaukties uz Direktīvas 64/221 8. un 9. pantā paredzētajām garantijām. Faktiski, kā to savu secinājumu 59. punktā atzīst arī ģenerāladvokāts, šādas garantijas nav atdalāmas no tiesībām, ar kurām tās saistītas.

68 Šī interpretācija ir attiecināma ne tikai uz tiem Turcijas pilsoņiem, uz kuriem attiecas Lēmuma Nr. 1/80 6. pants, bet arī uz viņu ģimenes locekļiem, uz kuriem attiecas minētā lēmuma 7. pants. Nekas nevar attaisnot to, ka minētajiem pilsoņiem, kas likumīgi uzturas kādas dalībvalsts teritorijā, attiecībā uz to Lēmumā Nr. 1/80 paredzētajām tiesībām tiek piešķirts autonoms aizsardzības līmenis, kas ir zemāks par Direktīvas 8. un 9. pantā paredzēto. Faktiski, ja minētā lēmuma 14. panta 1. punkts neparedzētu kompetentajām valsts iestādēm procesuālus ierobežojumus, kas ir analogi tiem, kādi piemērojami izraidīšanas pasākumiem attiecībā uz kādas dalībvalsts pilsoni, kā Tiesa jau ir atzinusi iepriekš minētajā spriedumā lietā *Cetinkaya*, dalībvalstīm būtu visas iespējas padarīt neiespējamu to tiesību īstenošanu, uz kurām var atsaukties tie Turcijas pilsoņi, kam ir Lēmumā Nr. 1/80 paredzētās tiesības.

69 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 64/221 8. un 9. pantā paredzētās procesuālās garantijas ir attiecināmas uz Turcijas pilsoņiem, uz kuriem attiecas Lēmuma Nr. 1/80 6. vai 7. pants.

Par tiesāšanās izdevumiem

70 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata prāvā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies iesniedzot apsvērumus Tiesai, kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) **Padomes 1964. gada 25. februāra Direktīvas 64/221/EEK par īpašu pasākumu saskaņošanu attiecībā uz ārvalstnieku pārvietošanos un uzturēšanos, kas ir attaisnojami ar sabiedrisko kārtību, valsts drošību un veselības aizsardzību, 9. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru lēmuma par izraidīšanu no šīs dalībvalsts, kas pieņemts attiecībā uz citas dalībvalsts pilsoni, pārsūdzēšana tiesā neaptur lēmuma izpildi un, izskatot prasību pret šo lēmumu, lēmumu par izraidīšanu var izvērtēt tikai attiecībā uz tā tiesiskumu, jo nav izveidota kompetenta iestāde minētā noteikuma izpratnē;**

2) **Direktīvas 64/221 8. un 9. pantā paredzētās procesuālās garantijas ir attiecināmas uz Turcijas pilsoņiem, uz kuriem attiecas Asociācijas padomes 1980. gada 19. septembra Lēmuma Nr. 1/80 par asociācijas izveidi 6. vai 7. punkts.**

[Paraksti]